

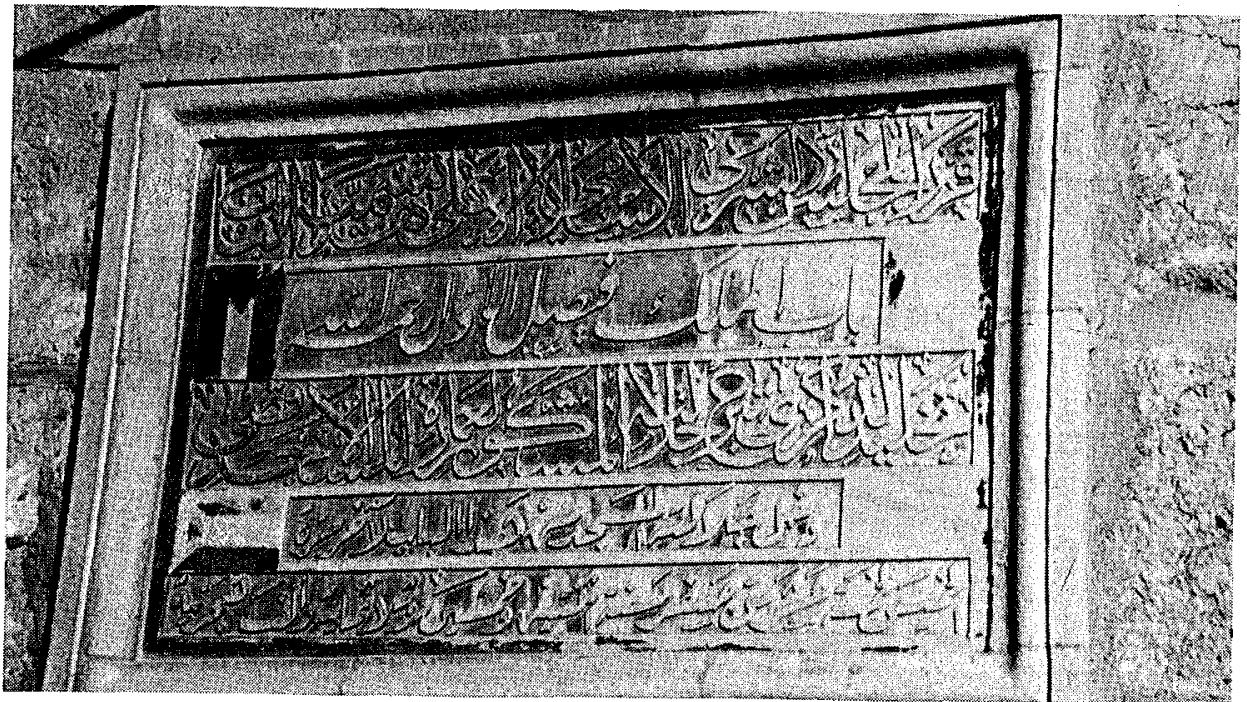
דגל זר בהר הבית

מאת: משה אשר, אליעזר שרקו, אפרים כספי

א. דגלי ירדן בהר הבית

מפורסם וידוע הסיפור על דגל ישראל בהר הבית. היה זה דגלון קטן חבוי ומוצנע, בלשכת המפקד האחראי על הר הבית. אנשי הוואקף ראו בדגל ישראל פגיעה בהר הבית, אשר לפי הבנתם – שלהם הוא, ונתון בשליטתם הבלעדית. פרשת הדגלון עוררה רעש גדול. אכן, גאוות ישראל נשמרה, והדגלון ממשיך לעמוד על שולחן המפקד.

במהלך הרעש לא נתן איש את דעתו על כך שבהר הבית קיימים דגלים זרים. דגלים שהונפו דווקא בתקופה שלאחר מלחמת ששת הימים. ראה תמונה 1, בה מופיעים שני דגלי...ירדן. דגלים אלה צויירו שבע שנים לאחר שחרור ההר בידי העם היהודי. המתבונן בתוכן השלט יראה שאין כל קשר בין תוכנו לבין הדגלים, דבר המוכיח שצויירו למטרה אחת בלבד – הוכחת בעלות ממלכת ירדן על הר הבית.

תמונה 1: דגלי ירדן בהר הבית.

להלן תוכן הכרזה:
המועצה המוסלמית העליונה
החליטה לקרוא את השער הזה בשם:
שער המלך פייצל הראשון המנוח
להנציח את תרומתו המבורכת של הוד מלכותו לבניית מסגד אל-אקצא.
הוד מלכותו נכנס בפעם האחרונה למסגד בשער זה, ביום חמישי, חמשה עשר לחודש צפר בשנת 1352

הערות:

- א. השנה 1352 היא על פי הלוח המוסלמי, שהיא שנת 1933 למנינם
 - ב. המדובר כנראה במלך פייצל של ערב הסעודית.
 - ג. הלוח הוצב אחרי מות המלך (הוא נקרא "המנוח" או מילולית – "אללה ירחם עליו"). המלך נרצח בשנת תשל"ה. כלומר, הלוח הוצב שבע שנים לאחר מלחמת ששת הימים – תחת שלטון ישראל.
 - ד. הדגלים כאמור הם דגלי ירדן.
- מסקנה: אנשי הוואקף גם בשעה שהם מנציחים מלך של מדינה ערבית אחרת, רואים את עצמם כעושי דברה של ממלכת ירדן, אשר דגלה המתנוסס על ההר מצביע על כך שההר נמצא בבעלותה.
על דגלים אלה לא קמה צעקה, ממשלת ישראל מצידה לא תבעה להוריד את השלט, או לפחות למחוק את דגלי ירדן מן הקיר. האם השתיקה מלמדת שאכן מודה הממשלה ומסכימה לבעלות ממלכת ירדן על הר הבית?

שלשה משפטים ומאסר על תנאי לחייל שהניף את דגל ישראל על הכותל המערבי

בהקשר לכך מן הראוי לציין פרשה נוספת סביב דגלים בהר הבית.
בחג החנוכה תשמ"ה, הודלקה מנורת חנוכה במרומי הר הבית ומעל לכותל המערבי. החנוכה הודלקה על ידי יחידת המילואים המאבטחת את אזור הכותל. חייל המילואים י.ל., אשר הדליק את החנוכה בנוכחות מפקד היחידה וחייליה, תלה את דגל ישראל בסמוך לחנוכה לא הרחק מן המקום בו הונף דגל ישראל ביום שחרור הר הבית. הדבר זכה לכותרות בחדשות. החייל קיבל הוראה... להוריד את הדגל. זאת, בתג החשמונאים, בו גילו את גבורתם ורגש החרות שבלבם והשיבו להר ולישראל את כבודם. עם תום תקופת המילואים הועמד החייל למשפט בפני קצין גבוה בצה"ל. פניה לרמטכ"ל בענין המשפט לא עזרה. הרמטכ"ל השיב: "איני מתערב". עם זאת עקב התערבות גורמים אחרים פטר הקצין את החייל מעונש והנ"ל נשלח לביתו. מאז הוטרד י.ל. בקריאה לחקירות. באחד המקרים הביא איתו חבר כנסת, ההתערבות עזרה זמנית והמשפט נדחה. לבסוף זומן למשפט בשלישית והפעם נקבע לו עונש מאסר על תנאי.

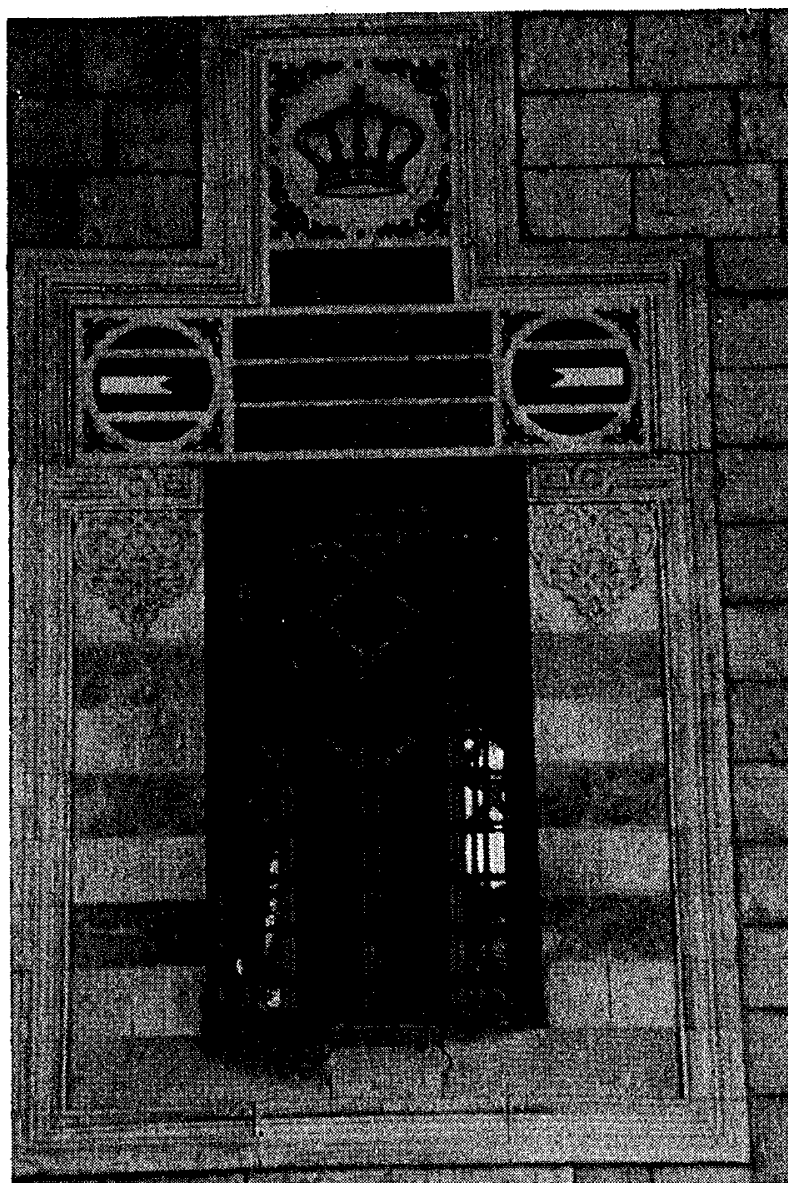
מסקנה: האם יש להסיק כי הממשלה וצה"ל פועלים להנצחת שלטון ירדן על הר הבית ומחיקת כל זכר וכל עדות המוכיחים כי הבעלות הנצחית על הר הבית היא של העם היהודי?
אם כן, מי האחראים על מדיניות זו, וממי קיבלו את המנדט לכך? והמפלגות הציוניות, האין להן מה לומר בענין זה? האם יש להסיק משתיקתן שאכן הן מסכימות למציאות ההולכת ונוצרת, קרי: הר הבית הרי הוא נחלת הערבים, בראשות "המועצה המוסלמית העליונה" ובחסות ממלכת ירדן?

כרטיסים בהר הבית בכסף ירדני

יש לציין בהקשר לכך, שהכרטיסים הנמכרים בהר הבית (לצורך בקור במוזיאונים וכד'), משולמים לפי הדינר הירדני דבר המודפס רשמית על הכרטיסים. האין זו עדות נוספת שהר הבית למעשה אינו אלא שטח ירדן, וזאת בהסכמת שלטונות ישראל ובאדישותם?

קברו של מלך ירדן בהר הבית

עובדה מוחשית אחרת המבליטה את חסותה של ממלכת ירדן על ההר, היא קברו של מלך ירדן עבדאללה. (המלך נרצח בהר הבית בשנת תשי"א). (ראה תמונה 2). את המצבה מעטרים שני דגלים, כמובן – ירדניים, דבר משמעותי מאד כשמדובר בקבר מלך. בתפיסה המקובלת אצל העמים יש משמעות רבה לקברים ובמיוחד לקברי מלכים. דבר המתבטא בפירמידות שנבנו לפרעונים במצרים, וקברי מלכים שונים בכל ארצות העולם. האם אין קבר מלך ירדן – בתוספת דגלי ירדן – מוסיף משקל והוכחה לבעלות ממלכת ירדן על הר הבית? האם קבר זה לא נקבע בהר כדי "לקנות את מקומו"? למנהיגים בעם, לאלו אשר הדגל אומר להם משהו, ומקום המקדש עוד תופס מקום בלבם, יש בפרטים "יבשים" אלה חומר רב למחשבה ולמעשים להבטחת שלטון ישראל כשלטון בלעדי על הר הבית. כל עוד דגלים ירדניים שולטים בהר, ודגל ישראל אינו מתנוסס ברמה הר הבית – הרי דגל הציונות מקופל.

תמונה 2: קברו של המלך עבדאללה בהר הבית מעוטר בדגלי ירדן.

ב. טומאה במקדש

לא רק לנושאי דגל הציונות יש באמור חומר למחשבה ולעשייה, אף המוסדות העליונים של עולם התורה אינם יכולים לעמוד מנגד, מול כל האמור. ברור מעל לכל ספק שמציאותו של קבר בהר הבית הוא נושא חמור מאד מבחינת ההלכה. "טומאת מקדש וקדשיו" היא מן הדברים המרכזיים במקדש, פסוקים רבים בתורה דנים בטומאת המקדש ומזהירים עליה. סוגיות שלמות בתלמוד דנים בענין הקרבנות המובאים לכפר על טומאת מקדש וקדשיו. (ראה מסכת שבועות פרק א'). מצוות רבות בתורה באו להטיל הגבלות חמורות למנוע מצב של טומאת הר הבית. הר הבית כולו נבנה "כיפין על גבי כיפין", כלומר ההר היה בנוי כיפות גבוהות שהתנשאו על פני הקרקע וזאת – מפני הטומאה. (ראה רמב"ם פרק ה' מהלכות בית הבחירה הלכה א', ועוד). 3

גולגולת ארוונה היבוסי – תחת המזבח

מציאותם של קברים בהר הבית היא תקלה חמורה מבחינת ההלכה, והיא גורם מעכב בבנין הבית. חכמינו ז"ל מביאים ב"ירושלמי" (מסכת פסחים פרק ט' הלכה א') הסבר, מדוע השתהה חזקיהו המלך בעת שבא לחדש את עבודת המקדש לאחר שבטלה העבודה בימי אביו. חז"ל מביאים מסורת שהיתה בידם, ש"גולגלתו של ארוונה היבוסי מצאו תחת המזבח".

קיימת התעלמות מנושא הקברים על הר הבית, קברו של עבדאללה אינו קבר יחיד. ישנם קברים ליד שער הרחמים, ונראה שמצויים בהר קברים במפוזר. לדוגמא ראה תמונה 4. בצמוד לרמה המוגבהת עליה עמד המקדש והעזרה, (לדעת רוב החוקרים ואנשי ההלכה) נראה בתמונה בברור

תמונה 3: פסולת וקברים ברחבי הר הבית.

מבנה המשמש בדרך כלל כמצבה על קברי מוסלמים (מאחוריו ערימת אשפה). היש מי שנותן את הדעת על כך שההר ישמר בטהרתו כנדרש על פי ההלכה? האם צריך להמתין לתוספת גולגלות באזור ההיכל וזאת תחת שלטון יהודי? האם אין מקום לפיקוח על הנעשה בהר למניעת הפיכתו לבית קברות?

טכסי הלויית בהר הבית

טכס מקובל הוא בין המוסלמים להעלות את המתים בטרם קבורה – להר הבית. הדבר נעשה לא רק על דעת השלטון, אף הרבנות לא הביעה מחאה (לא ידוע בכל אופן על טיפול כלשהו בענין זה). יוסף בן מתתיהו מספר ב"מלחמות היהודים" שפעם השליכו השומרונים כמה עצמות למקדש, בעקבות פעולה זו קבעו אנשי הלכה סדרי בקורת חמורים בכניסות למקדש. כמו כן למרות שבתקופת בית שני היה הר הבית בפיקוח הנציבים הרומאים, עמדו אנשי ההלכה על כך שלא יכנסו נכרים לחצרות הקודש, ונקבע להם מקום מיוחד לתפילה בהר.

גם כאשר בא כובש העולם בזמנו – אלכסנדר מוקדון לירושלים, ורצה להכנס למקדש, לא נרתעו חכמי ישראל לתבוע ממנו לנהוג לפי ההלכה, ולחלוץ את מנעליו בכניסה להר הבית (בראשת רבה פרשה ס"א).

חובת שמירת הר הבית מטומאה – אינה מתקימת

לפי ההלכה הר הבית הוא בקדושתו כמאז, ו"קדושת מקדש וירושלים – מפני השכינה, ושכינה אינה בטלה" (רמב"ם בית הבחירה פרק ו' הל' ט"ז). הרמב"ם מוסיף: "הרי הוא אומר: 'והשימותי את מקדשיכם' ואמרו חכמים: אף על פי ששוממין – בקדושתן הן עומדים". יש אם כן, לנהוג קדושה בהר הבית היום כמו בעבר. לא ברור מהו ההיתר לאפשר לערבים לנהוג בהר הבית תרות מוחלטת תוך כדי תוספת טומאה להר. (שלא לדבר על תיירים נכרים ויהודים שאף על כך קיימת מצוה על בית הדין שבכל דור ודור לשמור על קדושת הר הבית ולמנוע כניסתם של טמאים לתוכו). פרשיות שלמות בתורה עוסקות במצוות שלוח טמאים ממקום המקדש, וכן מצוות בענין שמירת המקדש בטהרתו (ראה ויקרא ט"ו ל"א: "והזרתם את בני ישראל מטמאתם" וכן: במדבר ה' ב' "צו את בני ישראל וישלחו מן מתנה כל צרוע וכל זב", שזוהי מצוה לדורות על בית דין לשלח טמאים מ"מתנה שכינה". דברים ארוכים ולא כאן מקומם). תמיהה היא אם כן, מדוע לא נעשה דבר להשליט את ההלכה במקום המקודש ביותר לעם ישראל.

טומאה בטבריה וטומאה בהר הבית – מה ההבדל?

גם רבני "העדה החרדית", וגם הרבנים הראשיים לישראל היו עסוקים בבעיית העצמות שנתגלו ביסודותיו של בית מלון בטבריה, הוטל חרם על בנק לאומי והתעורר רעש גדול. ברור ופשוט שחומרת השאלה ההלכתית המתעוררת באותו בית מלון בצפון, היא פעוטה ביחס לשאלת קיומם של קברים במקום המקדש. כאן – דממה! רבנים, דיינים, בית דין צדק זה או אחר, ועולם הרבנות בכללו שותק. ליתר דיוק – מתעלם, כובש את פניו בקרקע. כאן לא נשמע למשל, על חרם שהוטל על כספי הממשלה עד שלא יתוקן המעוות ביחס להר הבית. יהודי מאמין מתקשה להבין "חרדיות" ביחס למלון בטבריה, ואדישות במודע ובמכוון כאשר נעשה בחצרות בית ה'.

אנא ילמדונו רבותינו – במה ההבדל?

ג. הכותל המזרחי – מקום תפילה או מקום אשפה?

כתלי הר הבית כולם נתקדשו בקדושת הר הבית. כתלי ההר הינם למעשה הגבול של "מחנה לוייה" וכל מה שמן הכתלים ופנימה קדוש בקדושת "מחנה לוייה". ובלשון הרמב"ם: "מפתח הר הבית עד פתח העזרה שהוא שער ניקנור – כמחנה לוייה" (ראה רמב"ם הלכות בית הבחירה פרק ז' הלכה י"א ט"ו), הלכה היא, שמפתח הר הבית והלאה, אסורה הכניסה ל"זבים וזבות נידות ויולדות", והאיסור הוא מן התורה. מאז החורבן דבק עם ישראל בכתלים שנותרו, שם שפך את צקונו לחשו לפני אלוקיו. מקומות התפילה השתנו בהתאם לאפשרויות. במאות השנים הראשונות לאחר החורבן, התפללו דווקא בצד המזרחי של ההר, עולי הרגל היו עולים להר זיתים ומתפללים אל מול פני המקדש, במדה שהדבר התאפשר (הדבר היה תלוי ברצונם של השליטים בעיר אשר התחלפו במהלך הדורות: רומאים, מוסלמים, נוצרים, טטרים, תורכים, מצרים וכד'). היו אף ניגשים אל הכותל המזרחי ועומדים שם בתפילה. במאות השנים האחרונות, ועם התפתחות הישוב היהודי בעיר העתיקה נצמדו לכותל המערבי הסמוך לרחובות היהודים, (המאמר: "מעולם לא זזה שכינה מכותל מערבי של בית המקדש", (תנחומא שמות י') אמור בעיקרו בקשר לכותל המקדש המערבי, כלומר כותלו המערבי של "קודש הקדשים", ולא כאן המקום להאריך).

ר' אשתורי הפרחי: שני שערים עשה שלמה בכותל המזרח

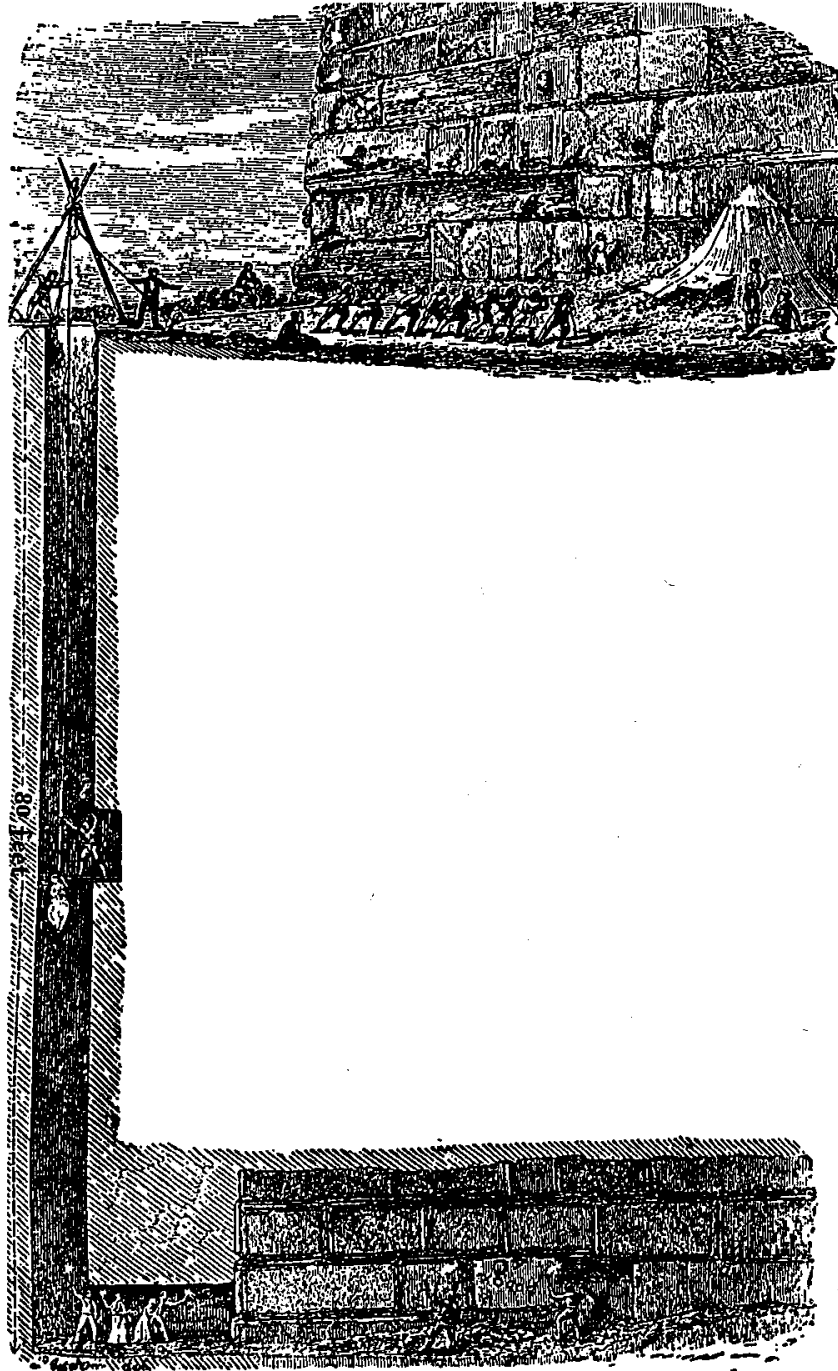
ר' אשתורי הפרחי כותב בספרו "כפתור ופרח", כי היהודים בזמנו החשיבו את התפילה בכותל המזרחי דוקא, באזור שער הרחמים. וזו לשונו: "עוד היום ניכר שער שושן למזרח, והוא סגור אבני גזית... ולצפון הפתח הסגור אשר במזרח... יש בכותלו שני שערים גבוהים מאד בכיפות מחוץ, ודלתותיהם ברזל, והם סגורים לעולם. וקורין להם ההמון – "שערי רחמים". והישמעאלים הורגלו בזה, וקורין להם "באב אלרחמא", ומסתברא, שהם אותם שני שערים שעשה שלמה לגמול חסדים, אחד – לחתנים, ואחד – לאבלים ומנוזדים. וכמו שנזכר במסכת סופרים פרק ב'... בשבת היו מתקבצים יושבי ירושלים ועולין להר הבית ויושבין בין שני שערים הללו, כדי לגמול חסדים זה לזה. ושמא לזה קורין להם קצת (האנשים) – "שערי רחמים". אם כן היום שאנו בחטאינו מבחוץ, נוכל להתקרב לענין תפילה והשתחויה עד אותם הכתלים, ו"כן עמא דבר" (כך מנהג העם). באים עד אותם הכתלים, ומתפללים לא-ל יתברך לפני אלו השני שערים שהזכרנו. וכבר בקש מהא-ל יתברך שלמה בתפילתו שתקובל תפילות המקום ההוא." ("כפתור ופרח" פרק ששי).

מדברי בעל "כפתור ופרח" עולה, שהתפילות בכותלו המזרחי של הר הבית, ובמיוחד מול שערי הרחמים יש להם ערך רב וכבר שלמה התפלל לפני ה' שיתקבלו. לאור האמור, צפוי היה שתנתן תשומת הלב של רשויות המדינה השונות, ובמיוחד משרד הדתות כדי לאפשר קיום תפילה אף בכותל המזרחי לאלו שחפצים בכך. כי לעומת הסגולות בהן נתייחד הכותל המערבי, יש לכותל המזרחי סגולות משלו.

הכתלים – כולם קדושים

יש להוסיף על כך, שהכותל העתיק ביותר מבין כתלי המקדש, הוא הכותל המזרחי. שכבות האבן בו עתיקות מאד, ויסודותיו של כותל זה הונחו בימי שלמה. בעוד שהכותל המערבי "חדש" באופן יחסי, ונבנה בתקופת הורדוס. ראה את דבריו של יוסף בן מתתיהו (קדמוניות היהודים חלק ג') בעניין זה, כן ראה בספרו של מאיר בן דב – "חפירות הר הבית".

משלחת מאגלליה, אשר חפרה באזור הכותל המזרחי לעומק רב לפני כמאה שנה, גילתה שיסודות כותל זה, נמצאים עשרות מטרים נמוך יותר מפני הקרקע כיום. עתיקותו של כותל זה ניכרת אף מן הסוגים השונים של אבן המרכיבים את הנדבכים השונים של הכותל המזרחי. ראה תמונה 4. אין כל סיבה אם כן "להפלות" ולהעדיף כותל אחד על פני חבירו. להיפך, בכותל המזרחי שבו נמצאים נדבכים שבנה שלמה מלך ישראל, יש לו עדיפות מה על פני הכותל המערבי שנבנה על ידי הורדוס.

תמונה 4: חפירות המשלחת הבריטית בעומק הכותל המזרחי של הר הבית.

הכותל המזרחי – מקום אשפה מוסדר

תמוה לפיכך, כיצד יתכן מצב שתחת שלטון ישראל יהפכו את הכותל המזרחי למקום אשפה. ראה תמונה 5. בקצה הכותל המזרחי בפינה הדרומית, הוקמה על ידי הוואקף גדר, ותוך זמן קצר נוצרו תילי אשפה; חמרי בנין, פחים, סמרטוטים, שרידי בתי שימוש, ועוד. שהם הולכים ומתרוממים במהירות. מסתבר שהדבר בא בהוראה תוך הכוונה. רק כך אפשר להבין את הצירוף של הגדר וערימות האשפה המתרוממים לידה דווקא, וזאת בפינה מסוימת ומרוחקת מחוץ להר הבית – המטרה היא לדאוג לכך שכותל מקודש וקדום זה "יעלם" במשך הזמן מתחת לתילי האשפה. מעשה דומה מסופר על הכותל המערבי, שם דאג אחד השולטנים לכך שיחשף מחדש, האם נגזר על הכותל המזרחי להתכסות בתילי אשפה דווקא תחת שלטון יהודי במדינת ישראל המתחדשת?

תמונה 5: מצבורי אשפה בכותל המזרחי של הר הבית בפיקוח המשמרות שעל ההר.

שמירת הר הבית – מפני יהודים

ברור מעל לכל ספק, שהשלטונות מודעים לתכונה המוסלמית באזור זה כמו באשר להר בכלל. זאת עקב השמירה הקפדנית בתוך הר הבית ומחוצה לו, ע"י אנשי משמר הגבול. ההוראות שהם מקבלים הן לשמור את ההר מפני היהודים. באשר למוסלמים – הם רשאים לעשות בהר ומחוצה לו ככל העולה על רוחם.

שרידי הצלב - שמרים בקפדנות - שרידי המקדש - למרמס

מן הראוי לציין עם זאת, שמטרים אחדים מתילי אשפה אלו, נמצא איזור החפירות של הר הבית. שם נשמרים בקפדנות כל אבן וכל מחיצה, בין אם יש בהן חשיבות ובין אם לאו. נשמרים שם כתלים מתקופת האסלאם ומתקופת הנצרות. הזהירות, הקפדנות, יחס הכבוד והקדושה, הם כנראה ערכים שיש לשמור אותם ביחס לשרידי חרבות של מוסלמים ונוצרים, כובשי ירושלים ומחריביה. ואילו כאשר לשרידי בית המקדש היהודי - לב המאוויים, התקוות והתפילות של יהודי כל העולם כולו במשך דורות, מקום זה ושרידיו אינם אלא מטרה לבזו ולמרמס...

על כן ציון במר תבכה

היש ערך לתפילת יהודי בכותל המערבי, כאשר הכותל המזרחי - מטרים אחדים ממנו - מחולל לעיני השמש? ושר הדתות מה מעשיו מול הנעשה? ורבני ירושלים? והבית דין צדק? והמפלגות הציוניות וחרדיות - היכן הן?

לאחר מלחמת ששת הימים טענו רבים, שיש לשנות את נוסח "נחם" הנאמר בתשעה באב בשעת מנחה. למקרא דברם נראה שהנוסח הקיים הוא מדויק מאד ומשקף את המצב: "נחם ה' אלוקינו... את העיר הבלה והחרבה... הבזויה מכבודה... והיא יושבת וראשה חפוי כאשה עקרה שלא ילדה... על כן ציון במר תבכה וירושלים תתן קולה..."

מתנה לירושלים ביום שנה השמונה עשרה לשחרור מקום המקדש - משמר הר הבית

שומרים רבים לו להר הבית כיום, חילי מילואים, חיילי משמר הגבול וכמובן שומרי הוואקף. משמר אחד עדיין חסר "משמר הר הבית". כמתואר במסכת תמיד (דף כ"ה"ב) ובמסכת מדות (משנה א') היו שומרים קבועים בהר הבית (ראה רמב"ם הלכות בית הבחירה פרק ח'). אמנם יש דיון בראשונים מהו תפקידם המוגדר, אך ברור שהיו שומרים כאלה, שהיה פיקוח על הנעשה בהר הבית וסביבתו. זאת מצוות עשה מן התורה. זה מכבר העירו על כך, שמצוה זו מבוטלת. בעוד שהיא נדרשת מאד במצב הר הבית כיום.

דומה שהמתנה היפה ביותר שאפשר להגיש לירושלים, למקום המקדש, ולעם ישראל כיום השנה השמונה עשרה לשחרור הר הבית, הוא "משמר ההר". משמר זה יהיה תפקידו - הקפדה על קיום ההלכה בתחומי הר הבית. משמר זה הוא דבר מתבקש והכרחי. המשמר יחויב על ידי הרבנות הראשית לקיים סיורים קבועים בהר על פי קביעת הרבנות, המשמר יהיה בעל סמכויות להגיש תביעות משפטיות, תלונות, להציע הצעות וסדרים ועוד. זה המעט שבמעט שמחובת הצבור וכראשם הרבנות הראשית לעשות. מי יתן ש"מאתחלתא" זו יצמחו משמרות כהונה ולוויה, ויבנה המקדש במהרה אמן.

ד. "ירושלים שחוכרה" או... שחולקה

זה חדשים אחדים נערכות ברחבת הכותל עבודות קדחתניות. הרואה סבור שהעבודות הנעשות באו לשפור פני הכותל והרחבה שלידו. אך העבודות מתמקדות באזור מוגדר של הכותל-באזור שער המוגרבים והמעלה המוביל אליו ואל הר הבית. ראה תמונה 6.
תוך כדי העבודות הולכת ומתבררת מגמת ה"שיפורים" בהר, אלו לא באו אלא כדי להפריד את הר הבית מרחבת הכותל.

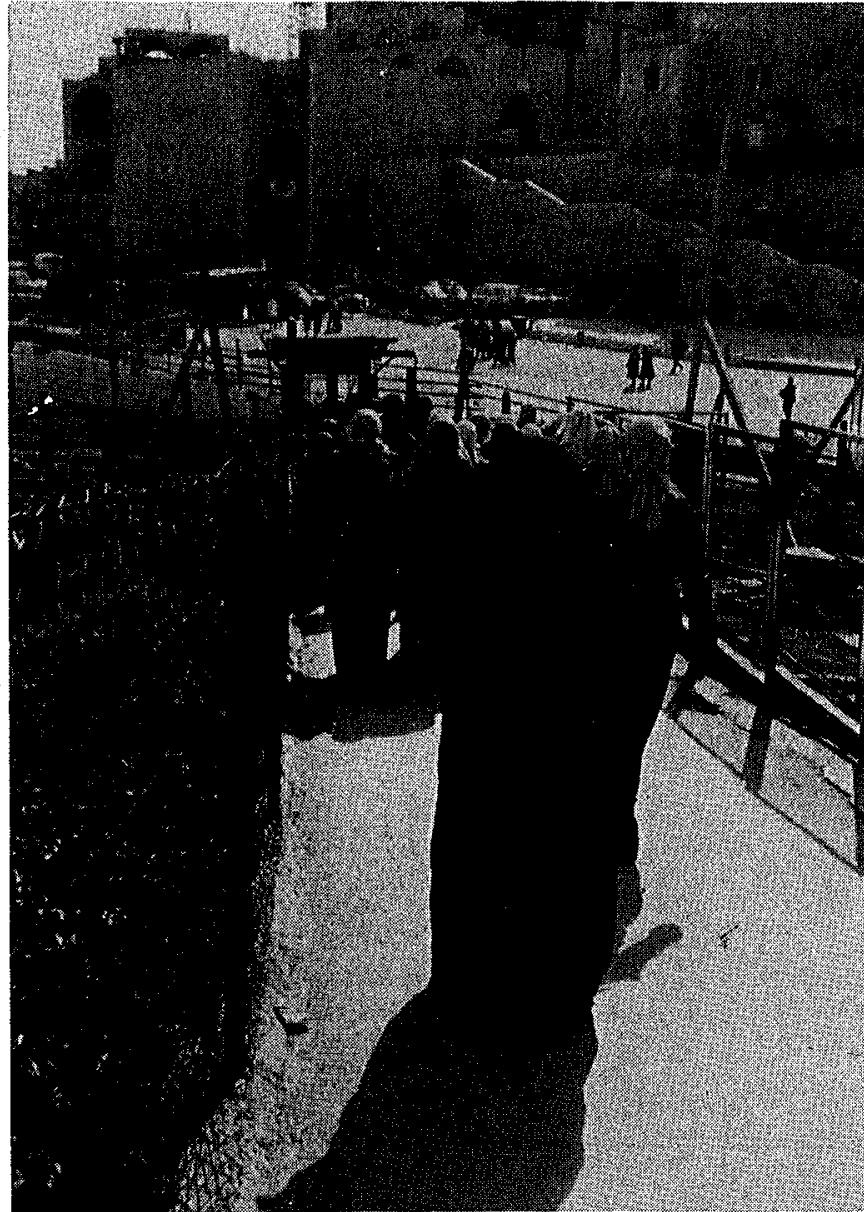

תמונה 6: עבודות עפר לרגלי הר הבית.

תמונה 7: מסלול הליכה ליהודים ברחבת הכותל.

כבר היום נוצרו ^{שני} מסלולים. מסלול אחד – ליהודים ומסלול אחד לערבים. ראה תמונה 7. אם בעבר עברו יהודים וערבים בדרך אחת לכותל ולהר הבית, מעתה תבוא הפרדת רשויות. בדרך אחת יכנסו יהודים לכותל שם יוכלו להתפלל לרגלי ההר, ולקיים תפילות וטכסים באין מפריע. ואילו ההר עצמו – המקום הקדוש לאיסלאם לפי ההגדרה המקובלת – עבורו מוקם מסלול כניסה נפרד. מעתה יוכלו ערביי ירושלים לעלות להר מבלי להפגש בדרכם עם יהודים. ראה תמונה 8. מעתה יהיה ברור לכל: מקומם של הערבים למעלה, ומקומם של היהודים למטה.

תמונה 8: מסלול הליכה להר הבית לערביי ירושלים.

ירושלים העתיקה לערבים, "הרובע" ליהודים

בכך למעשה תושלם תכנית שהיא מדיניות הנעשית בהצנע – הפרדת הרובע היהודי בירושלים העתיקה מן העיר העתיקה כולה, העיר העתיקה והר הבית – לערבים. הרובע היהודי – ליהודים.

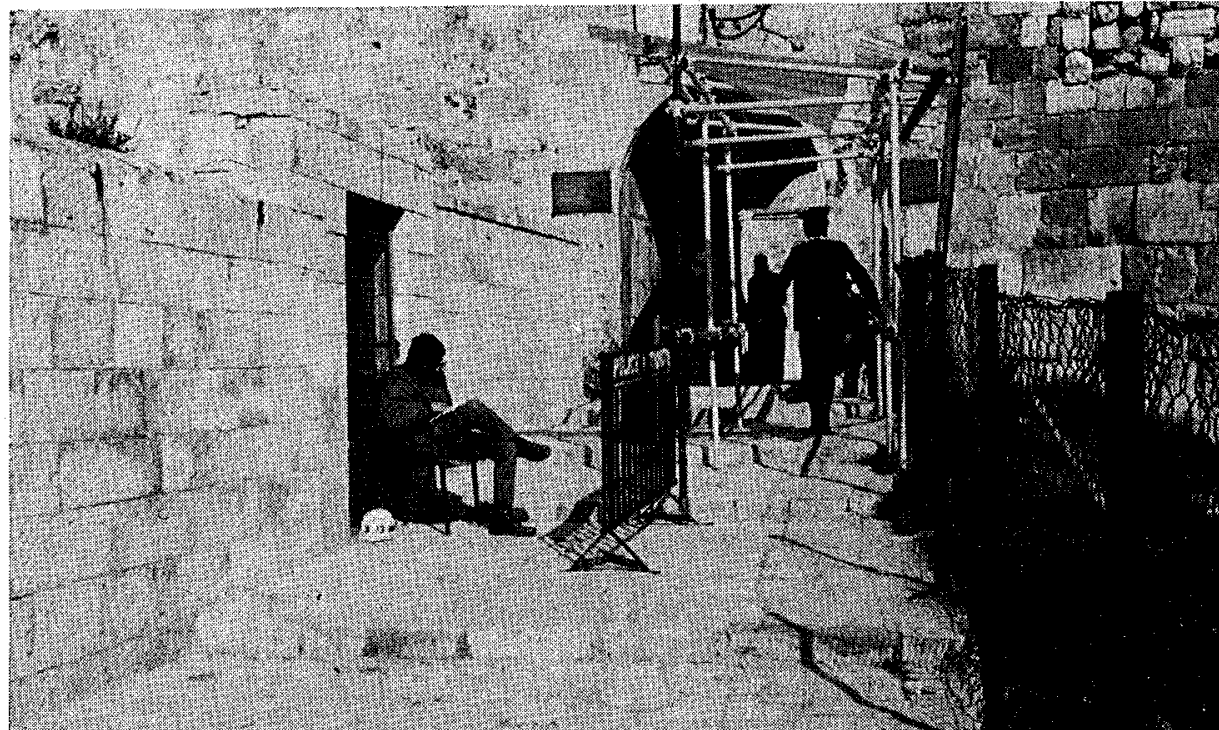
חלום ישן הוא אצל "אבות" העיר וכן במשרדי ממשלה שונים: "בינאום" ירושלים. חלומות אחרים: תכנית אוטונומיה, או אף שילוב ירושלים העתיקה בפדרציה פלשתינית-ירדנית. מה הדבר אשר המדינאים רואים בו חלום, מבוצע על ידי "אנשי המעשה" בפועל ובמציאות. הרובע היהודי יחד עם רחבת הכותל יהפכו למין "אי" יהודי בסביבה ערבית, (שמא מתאים לכך יותר הביטוי "גטו" יהודי?) קצב העבודות מלמד, שמבצע הנדסי זה, אשר נמצא בשלבים מתקדמים שלו יושלם כנראה לקראת... יום ירושלים. כלומר, במלאת שמונה עשרה שנה לשחרור ירושלים, יוכלו לחגוג ערביי העיר את היום בו... חולקה ירושלים מחדש. הם יתגוו את יום ירושלים במציאות, לדידם ירושלים חזרה להיות עירם ומבצרם. באשר ליהודים, הם ימשיכו לחגוג את היום בו חוברת ירושלים מחדש, אך יעשו זאת בשירה.

"תקנות" הכניסה להר: ערבים ונכרים בקבוצות, יהודים שומרי מצוות-כיחידים.

לסידורים חיצוניים אלו ל"שפור פני העיר" מצטרפת עובדה רבת משמעות. הוראות חדשות בהר-הבית קובעות, כי הכניסה אסורה ליהודים שומרי מצוות להר הבית אלא אם כן הם נכנסים כיחידים. הכניסה להר הבית בקבוצות אפשרית לערבים, לתיירים, למטיילים, ועוד, אך לא ליהודי שומר מצוות הבא בשערי ההר.

שלוש רשויות פקוח על ההר - והרביעית.

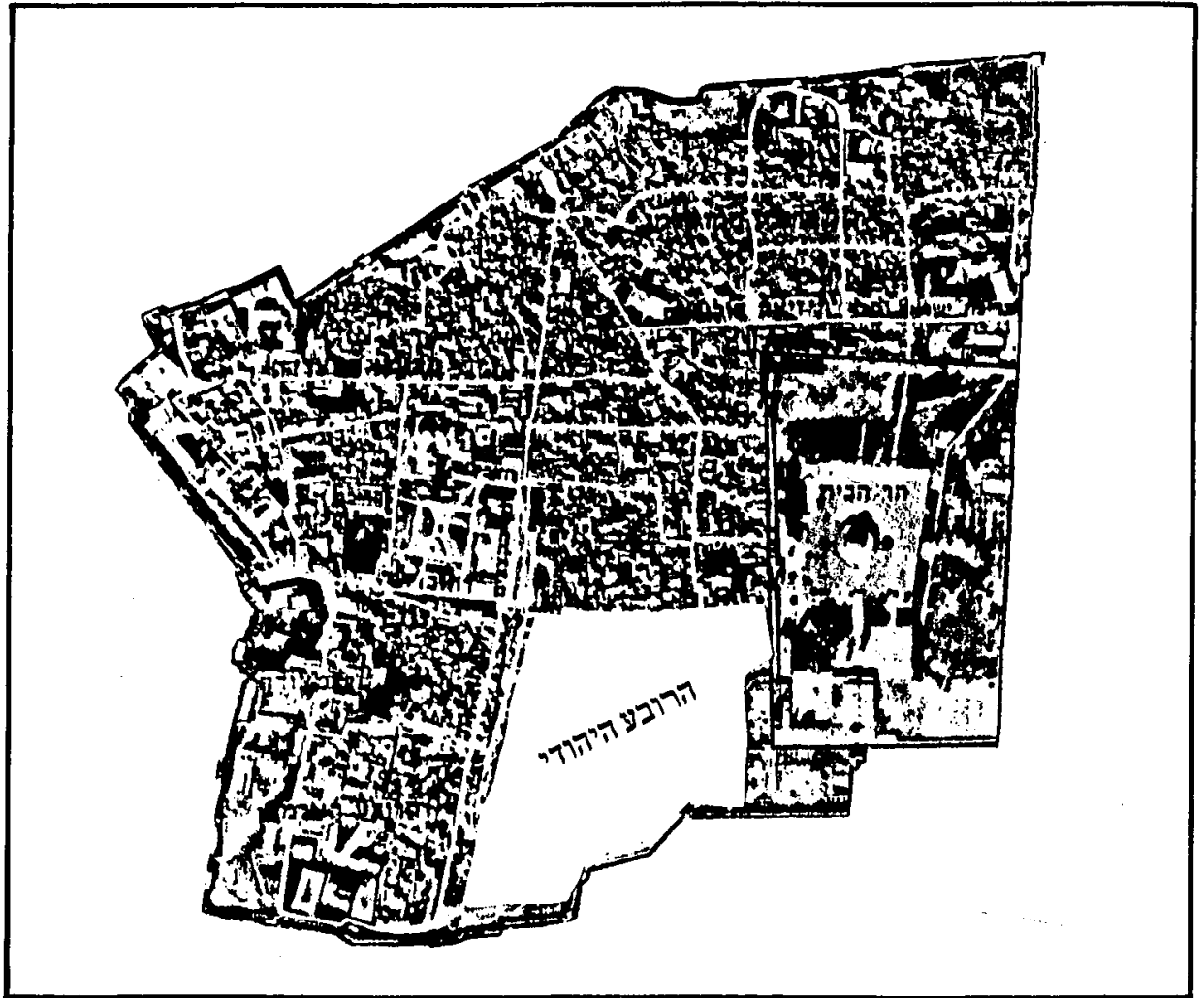
ארבע רשויות מפקחות על הנעשה בהר: הצבא, משמר הגבול, המשטרה, וה"וואקף". מתוך הרשויות השונות הרשות הקובעת את סדרי הכניסה היא הרשות האחרונה - ה"וואקף". ראה תמונה 9 משמאל-שוטר צבאי (עסוק בקריאה שלוה). מימין-איש משטרה, ובאמצע (עם כפיה לראשו) איש ה"וואקף", המנחה את הרשויות באשר להיתרי הכניסה להר.

תמונה 9: שומרי ההר והפיקוח על מעשיהם.

התכונה סביב ההר והמגמה שמאחוריה.

ההר שימש בעבר מוקד לאלפי עולי רגלים ולרבבותיהם כחג ובמועד. בתלמוד נזכר, שבחג הפסח בימי אגריפס, הגיע מספר הפסחים שהובאו כקרבתן למספר שהוא "כפלים כיוצאי מצרים" ואין לך כל פסח ופסח לא נמנו עליו עשרה אנשים מישראל (פסחים סז) והיו עומדים בהר "צפופים" (אבות). ואילו עתה, אם בא יהודי בודד להר נעשה המקום "צפוף", וכניסתו נתונה להכרעת ארבע רשויות בהנחיית הוואקף. צרוף פרטים אלה ואחרים, מעלה שאלה תמימה: האם תכונה זו סביב ההר אינה אלא סדרת פעולות להכנות לקראת הרגע "הגדול", הרגע בו יתנוסס על ההר... דגל זר?

תמונה 10: ירושלים שבין החומות הרובע היהודי... המנותק?